

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εκεί όπου έγινε η μάχη και στο σημείο από το οποίο ξεκίνησε και πέρασε τον Υδάσπη ποταμό ο Αλέξανδρος έχτισε δύο πόλεις. Και στη μια πόλη έδωσε το όνομα Νίκαια από τη νίκη του κατά των Ινδών , και την άλλη (ονόμασε) Βουκεφάλα στη μνήμη του αλόγου του , Βουκεφάλα , που πέθανε εκεί , επειδή καταβλήθηκε από τον καύσωνα και τα γηρατειά , αφού προηγουμένως είχε υποφέρει πολλά και είχε περάσει πολλούς κινδύνους μαζί με τον Αλέξανδρο , και το οποίο ίππευε μόνο ο Αλέξανδρος , επειδή απέρριπτε(το άλογο) ως ανάξιους όλους τους αναβάτες και (επειδή) ήταν μεγαλόσωμο και δυνατό. Και είχε σημάδι ένα κεφάλι βοδιού χαραγμένο πάνω του , εξαιτίας του οποίου λένε ότι είχε το όνομα αυτό. Άλλοι λένε ακόμη ότι είχε λευκό σημάδι στο κεφάλι , ενώ το ίδιο ήταν μαύρο , που έμοιαζε πάρα πολύ με κεφάλι βοδιού . Αυτό το άλογο ο Αλέξανδρος το έχασε στη χώρα των Ουξίων και διακήρυξε δημόσια στη χώρα ότι θα εκτελέσει όλους τους Ουξίους , αν δεν του το επιστρέψουν. Τόσο , λοιπόν , μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον του Αλέξανδρου γ'αυτό.

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις

Ερωτήσεις

1. Πόσες πόλεις έχτισε ο Αλέξανδρος πώς τις ονόμασε και γιατί;
2. Πού πέθανε ο Βουκεφάλας και πώς;
3. Πώς περιγράφει ο Αρριανός το Βουκεφάλα;
4. Ερώτηση 3 σχολικού βιβλίου (σελίδα 84)

5. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης α με τη σημασία τους στη στήλη β

α	β
τό καῦμα	1. το ενδιαφέρον
ή σπουδή	2. επιστρέφω κάτι
ό βοῦς	3. ο καύσωνας
ἀπάγω	4. διακηρύσσω δημόσια
προκηρύσσω	5. βόδι

6. Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών: ό ποταμός , τό σημείον ,ή σπουδή , ή χώρα
7. γενναῖος , λευκός :να γραφούν τα τρία γένη των επιθέτων
8. ἔκτισεν , ἦν , ἔφερεν, ἀπάξουσιν : να κλιθούν στο χρόνο που βρίσκονται.
9. οὔτος ό ἵππος :να κλιθεί η συνεκφορά(να κλιθούν μαζί)
10. προεκήρυξεν : να γίνει χρονική αντικατάσταση

B1 ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

πολίτης 1α. ο υπήκοος ενός κράτους με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή του την ιδιότητα: Νομοταγής / φιλήσυχος / έντιμος / εύπορος / άπορος / φορολογούμενος . Όλοι οι πολίτες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο. πολίτης του κόσμου, αυτός που δεν αναγνωρίζει ιδιαίτερη πατρίδα ή που βάζει τα συμφέροντα της ανθρωπότητας πάνω από τα εθνικά συμφέροντα. **β.** ο κάτοικος μιας πόλης: Πολίτες της Θεσσαλονίκης / της Φλώρινας / της Αθήνας. **2.** ο ιδιώτης, σε αντιδιαστολή με τις αρχές ή με αυτούς που κατέχουν δημόσιο αξίωμα: Την τελετή παρακολούθησαν οι αρχές της πόλης και πλήθος πολιτών. Οι αστυνομικοί χτύπησαν και τραυμάτισαν πολλούς πολίτες που συμμετείχαν στη διαδήλωση. **3.** αυτός που δεν

είναι στρατιωτικός ή που έχει ήδη υπηρετήσει τη θητεία του: Όταν θα γίνει πολίτης, όταν θα απολυθεί από το στρατό. (ευχή) καλός πολίτης, για στρατιώτη που απολύεται από το στρατό
πολιτεία: 1. το κράτος και η πολιτική, ιδίως η κυβερνητική εξουσία: Η **πολιτεία** οφείλει να λάβει μέτρα για την προστασία της υγείας των πολιτών. Πρέπει να επέμβουν τα αρμόδια όργανα της πολιτείας. **2.** (λογοτ.) πόλη ή και χώρα, τόπος: Ταξίδεψε σε μακρινές / ξακουστές πολιτείες της Ανατολής. **3.** διοικητική υποδιαίρεση σε ορισμένα κράτη ή ομόσπονδη κρατική μονάδα σε άλλα: Η **πολιτεία** του Τέξας **4.** (μτφ.) ο τρόπος που ζει και συμπεριφέρεται κάποιος, η διαγωγή, το φέρεσιμο: ΦΡ βίος και **πολιτεία**, για πρόσωπο με ηθικά επιλήψιμη ή γεμάτη περιπέτειες ζωή

πολίτευμα: το πολιτικό σύστημα οργάνωσης και άσκησης της εξουσίας σε μια χώρα με βάση το σύνταγμά της: Το **πολίτευμα** της Ελλάδας είναι η κοινοβουλευτική δημοκρατία.

πολιτισμός :α. το σύνολο των υλικών συνθηκών της ζωής του ανθρώπου, που διαμορφώθηκαν και εξελίχθηκαν μέσω της τεχνικής και της επιστημονικής προόδου, τεχνικός πολιτισμός: Ο σύγχρονος **πολιτισμός** εξαρτάται άμεσα από την τεχνολογία. Η κατανάλωση ρεύματος είναι δείκτης πολιτισμού. **β.** το σύνολο των πνευματικών και καλλιτεχνικών επιδόσεων και επιτευγμάτων του ανθρώπου (τέχνες, επιστήμες, θεσμοί, δίκαιο, θρησκεία, έθιμα κτλ.), πνευματικός πολιτισμός, κουλτούρα: Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί στίγμα για τον πολιτισμό μας. Η ανάγνωση και η γραφή υπήρξαν ένα τεράστιο βήμα του ανθρώπου στον πολιτισμό.

συμπολιτεύομαι : ανήκω ή υποστηρίζω την κυβερνητική ή την πλειοψηφούσα παράταξη, **ΑΝΤ** αντιπολιτεύομαι

πολιτική: 1. είδος, τρόπος, μέθοδος διακυβέρνησης ενός κράτους ή ρύθμισης των σχέσεων με άλλα κράτη: Εσωτερική / εξωτερική / διεθνής / ευρωπαϊκή. Η κυβέρνηση ακολουθεί πολιτική λιτότητας / παροχών. Φιλελεύθερη / συντηρητική / φιλεργατική / αντιλαϊκή / αυταρχική / συναινετική / φιλειρηνική πολιτική. **2.** σύνολο δραστηριοτήτων και πρακτικών, που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται σε επί μέρους τομείς της δημόσιας ζωής: Οικονομική / κοινωνική / νομισματική / πιστωτική **3.** η δημόσια ζωή, οι δημόσιες υποθέσεις, τα κοινά: Ασχολούμαι με την / αναμειγνύομαι στην πολιτική . Κάνω / ασκώ πολιτική, παρεμβαίνω (ρυθμίζω, επηρεάζω) στη δημόσια ζωή με ένα σύνολο ενεργειών, δραστηριοτήτων, πρακτικών. **4.** η συμμετοχή στα κοινά, ως κύρια δραστηριότητα, ως απασχόληση, ως επάγγελμα: Κάνει καριέρα / σταδιοδρομία στην πολιτική **5.** σύνολο δραστηριοτήτων, συμπεριφορών, μέτρων ή πρακτικών, που ρυθμίζουν, διαμορφώνουν σχέσεις μεταξύ ατόμων ή ομάδων: Οι αεροπορικές εταιρείες ακολουθούν πολιτική χαμηλών ναύλων. Οι εισαγωγείς αυτοκινήτων εφαρμόζουν πολιτική σταδιακών αυξήσεων. Η αστυνομία εγκαινίασε μια πολιτική φιλική προς τον πολίτη

πολιτικοποιούμαι : αποκτώ πολιτική συνείδηση, συμμετέχω στην πολιτική ζωή και δράση: Ο υπεύθυνος πολίτης οφείλει να είναι πολιτικοποιημένος.

πολεοδομία :επιστημονικός και τεχνικός κλάδος με αντικείμενο τη μελέτη, το σχεδιασμό και την εφαρμογή μεθόδων και τεχνικών συνολικής οργάνωσης της λειτουργίας μιας πόλης (ή τμήματός της), ενός οικισμού κτλ. με σκοπό την εξασφάλιση καλών συνθηκών ζωής για τα άτομα και το κοινωνικό σύνολο.

απολιτικός -ή -ό και απολίτικος -η -ο : που δεν έχει σχέση, που δεν ασχολείται με την πολιτική και ιδίως που δεν επηρεάζεται από αυτήν. **ΑΝΤ** πολιτικοποιημένος: Απολιτικά άτομα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις : πολιτεία, πολιτικός, πολίτευμα, πολίτης, πολιτική
2. Ποια η σημασιολογική διαφορά των λέξεων πολιτευτής και πολιτικάντης.
3. Ποια είναι το αντώνυμο των λέξεων : αντιπολίτευση, πολιτισμένος, πολιτικοποιημένος
4. Να βρείτε σε ποια λέξη του λεξιλογικού πίνακα αντιστοιχούν οι παρακάτω ερμηνείες
 1. ο προστάτης της πόλης →
 2. θέτω υποψηφιότητα στις εκλογές →
 3. αυτός που φυλάει τους πολίτες →
 4. αυτός που σχετίζεται με το πολίτευμα →
 5. τεχνική σχεδίασης, επέκτασης και διαρρύθμισης πόλεων →

Γ. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Τα κύρια συστατικά κάθε πρότασης, όπως και στα ν.ε., είναι μια ΟΦ(ονοματική φράση) και μια ΡΦ(ρηματική φράση)

Ἡμεῖς φυλάττομεν τούς ὄρκους.

Η ΟΦ που φανερώνει ποιος ενεργεί ή δέχεται μια ενέργεια ή βρίσκεται σε μια κατάσταση λέγεται **υποκείμενο**.

Η ΡΦ που φανερώνει αυτό που λέγεται στην πρόταση για το υποκείμενο λέγεται **κατηγορημα**.

ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

- ✓ Μπαίνει πάντοτε σε πτώση ονομαστική(ενικού ή πληθυντικού)
- ✓ Το βρίσκουμε απαντώντας στην ερώτηση ποιος, ποια, ποιο ή ποιοι, ποιες, ποια ; +ρήμα
- ✓ Συμφωνεί με το ρήμα στο πρόσωπο και στον αριθμό

Οί αγαθοί σώζονται.

Εξαιρέση αποτελεί η αττική σύνταξη, κατά την οποία το υποκείμενο είναι ουδέτερο πληθυντικού αριθμού και το ρήμα τίθεται σε γενικό πρόσωπο αντί γ πληθυντικού. Τά παιδιά παίζει.

ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

1. Ὁ Σωκράτης ἐστὶ σοφός.
 2. Κῦρος ἦν βασιλεύς.
 3. Ἡ γεωργία τέχνη ἐστὶ.
 4. Ἡ πόλις φρούριον κατέστη.
 5. Ἡ ρητορική ἐστὶν τοῦτο.
- ✓ Ονομάζεται το όνομα που, μέσω του **συνδετικού ρήματος**, αποδίδει μια ιδιότητα στο υποκείμενο ή το αντικείμενο
 - ✓ Το βρίσκουμε απαντώντας στην ερώτηση τι λογής +ρήμα
 - ✓ Το κατηγορούμενο είναι συνήθως επίθετο(Παρ.1) .Μπορεί επίσης να είναι και οποιοδήποτε μέρος του λόγου.(ουσιαστικό, αντωνυμία, μετοχή, αριθμητικό.....)
 - ✓ Το κατηγορούμενο, όταν είναι επίθετο, συμφωνεί με το υποκείμενο κατά γένος, αριθμό και πτώση, όταν είναι ουσιαστικό υποχρεωτικά στην πτώση και ενδεχομένως στο γένος και τον αριθμό.

- ✓ Κατηγορούμενο έχουμε , μόνο μετά από συνδετικά ρήματα

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

- ✓ **Είμι, γίγνομαι, υπάρχω, φαίνομαι, τυγχάνω**(=τυχαίνει να είμαι), **καθίσταμαι**(=γίνομαι), **διατελώ**(είμαι συνεχώς), **ἔφυν** (=γεννήθηκα), **πέφυκα**(=είμαι από τη φύση μου), **μένω, ἀποβαίνω**
- ✓ Τα **εκλογής** σημαντικά
(αίροῦμαι=εκλέγω, εκλέγομαι, ἀποδείκνυμι=καθιστώ, διορίζω, λαγχάνω=εκλέγομαι με κλήρο, χειροτονῶ=εκλέγω με ανάταση χειριού.....),
- ✓ τα **δοξαστικά**(νομίζω, ἡγοῦμαι, κρίνω.....)
- ✓ τα **κλητικά**(καλῶ, λέγω, ὀνομάζω.....)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

- ✓ Τα ρήματα διακρίνονται σε **αμετάβατα**, η ενέργεια του υποκειμένου δε μεταβαίνει σε κάτι άλλο, π.χ. παίζω, βαδίζω... και σε **μεταβατικά**, η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει σε κάποιο άλλο πρόσωπο ή πράγμα και δέχονται **αντικείμενο**.
- ✓ Το **αντικείμενο**, όταν είναι ουσιαστικό ή λέξη /φράση σε θέση ουσιαστικού(επίθετο, αντωνυμία.....), μπαίνει σε μια από τις πλάγιες πτώσεις: **γενική, δοτική, αιτιατική**.
- ✓ Τα μεταβατικά ρήματα τα διακρίνουμε σε **μονόπτωτα**(παίρνουν ένα αντικείμενο) και **δίπτωτα**(παίρνουν δύο αντικείμενα) π.χ Ἐπαινοῦμεν τοὺς δίκαιους – Διδάσκουσι τοὺς παῖδας σωφροσύνην . Από τα δύο διαφορετικά αντικείμενα ενός δίπτωτου ρήματος το ένα ονομάζεται **ἄμεσο**(γιατί σ' αυτό μεταβαίνει ἄμεσα η ενέργεια του υποκειμένου) και το άλλο λέγεται **ἔμμεσο** (γιατί σ' αυτό μεταβαίνει ἔμμεσα η ενέργεια του υποκειμένου).

✓ Ἄμεσο		Ἐμμεσο
Αιτιατική	+	γενική ή δοτική
Αιτιατική προσώπου	+	αιτιατική πράγματος
Γενική	+	δοτική

Γ . ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

1) Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε το υποκείμενο του ρήματος:

1. Αθηναῖοι πολλά ἐν τῷ βίῳ ἐπιτηδεύουσι.
2. Οἱ ταῦροι ἄγριοι εἰσίν.
3. Αἱ ἄμπελοι τόν οἶνον παρέχουσιν.
4. Μάχονται ὑμῖν οἱ πολέμιοι.
5. Ἐγώ εἰμί ὁ ποιμήν ὁ καλός.
6. Τά φύλλα πίπτει.
7. Λέγω σοι καί τοῦτο.
8. Αἱ ὥραι ἐνθάδε πραόταται εἰσίν.
9. Οἱ διδάσκαλοι παιδεύουσιν τοὺς μαθητάς.
10. Ἡμεῖς τοξεύσομεν ταύρους ἀγρίους

2) Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε το κατηγορούμενο

1. Ἡ δικαιοσύνη σοφία ἐστίν.
2. Οἱ ταῦροι ἄγριοι εἰσίν.

3. Αγησίλαος δίκαιος ἐφαίνετο.
4. Πεισίστρατος τύραννος κατέστη.
5. Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός.
6. Οἱ νόμοι μένουσιν ἀκίνητοι.
7. Οἱ γηράσκοντες δυσμαθεῖς ἀποβαίνουσιν.
8. Αἱ ὥραι ἐνθάδε πραόταται εἰσίν.
9. Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν φιλόσοφοι.
10. Ἐσθλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι ἔφυμεν.

3) Να υπογραμμίσετε το /τα αντικείμενα των παρακάτω ρημάτων

1. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφρούρουν τὰ τεῖχη .
2. Ἀθηναῖοι Μήδων ἐκράτησαν.
3. Οἱ ἐχθροὶ ἐρίζουσιν ἀλλήλοις.
4. Οἱ δημαγωγοὶ τὰ πλήθη κολακεύουσιν.
5. Χρόνου φείδου.
6. Ἀθηναῖοι ἤρχον τῆς θαλάσσης.
7. Πείθομαι τοῖς νόμοις.
8. Λέγω ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν.
9. Πληρῶ τὴν ὑδρίαν ὕδατος.
10. Οὗτος ἀπεστέρησεν ἐμέ τῶν πατρῶων.
11. Μάθε μου καὶ τάδε.
12. Κέντρον αἱ μέλισσαι ἔχουσιν.
13. Πιστεύεις θεοῖς;
14. Οἱ ἑταῖροι τὸν Ὀδυσσεάν ἐδέσμευον.
15. Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά.

4) Να αναγνωρίσετε συντακτικὰ τους υπογραμμισμένους ὅρους των παρακάτω προτάσεων

1. Οἱ πλούσιοι ἤρχον τῆς πόλεως.
2. Οἱ πρέσβεις οὐκ ἔπεισαν τούς συμμάχους.
3. Οἱ Πέρσαι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον.
4. Οἱ τόποι χθαμαλοί(=χαμηλοί) εἰσίν.
5. Οἱ παῖδες ἐφύλαξαν τάς συμβουλάς τοῦ πατρός.
6. Τὰ παιδιά οὐκ ἐγίνωσκον τούς κινδύνους.
7. Ἀθηναῖοι Περικλέα στρατηγόν εἵλοντο(=εξέλεξαν)
8. Ὁ δοῦλος βοηθός ἦν τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
9. Δημοσθένης ἦν δεινότατος λέγειν.
10. Σύ ἐφύλαξας τὴν νόμων τάξιν.
11. Ἐπαυσαν Τιμόθεον τῆς στρατηγίας.
12. Βασιλεύς ἤκουσε τῶν πρέσβων τὴν τῶν πόλεων ἀποστασίαν .
13. Ὁ πάππος τὸν Κύρον καλήν στολήν ἐνέδυσεν.
14. Αὐτοὶ νομοθέται κληθήθονται(=θα ονομαστούν).